

TE24-uudistus Kuhmossa, Naantalissa ja Lohjalla

Kolmen esimerkkikunnan valmistautuminen TE- uudistukseen

12.2022

Sisällys

1. Johdanto
2. Miten selvitys toteutettiin
3. Tapaus Kuhmo
4. Tapaus Naantali
5. Tapaus Lohja
6. Pohdintaa
7. Liitteet

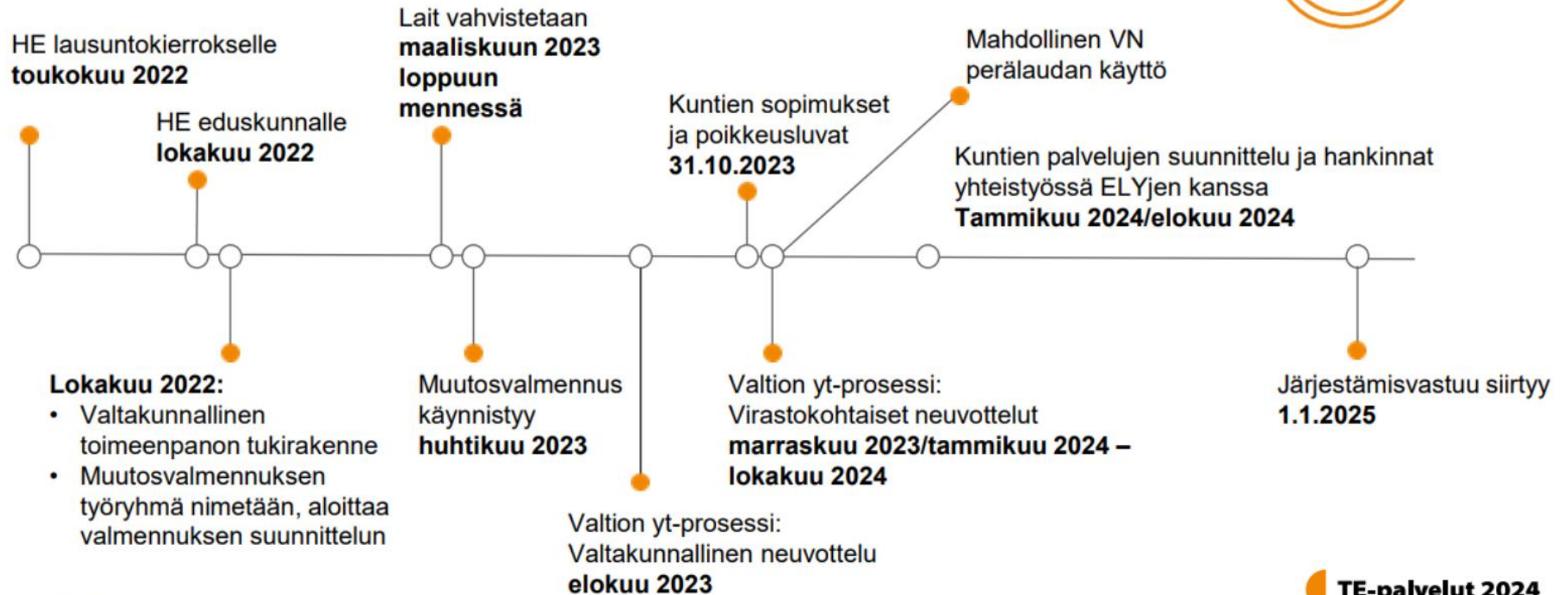
1. Johdanto

Johtaja Jarkko Huovinen, Elinvoima ja talous -yksikkö
Suomen Kuntaliitto

TE24-uudistus ja kuntien rooli elinvoimatyössä

- Kuntaliitto ja FCG ovat yhdessä fasilitoineet kuntien elinvoimatehtävän kehittämiseen liittyvää keskustelua ensin verkostohankkeina ja nyt osana Kuntaliiton kuntatyöppiverkostojen toimintaa. Näissä elinvoimaverkoston (EVE) nimeä kantavissa verkostoissa kuntien elinvoima- ja elinkeinovastaavat pureutuvat elinvoiman edistämisen eri osa-alueisiin ja jakavat tietoa onnistuneista toimintamalleista. Tähän keskusteluun on kunakin vuonna tuotu syvyyttä johonkin keskeiseen tulokulmaan liittyvällä selvityksellä.
- Tämän käsillä olevan selvityksen tarkoituksena on valottaa esimerkkikuntien avulla millaisia edellytyksiä uudistus työllisyyden ja elinkeinojen kehittämisen ekosysteemille luo eri lähtötilanteessa olevissa kunnissa. Selvitys nostaa esille tekijöitä, jotka esimerkkikaupungeissa nähdään uudistuksen toimeenpanon ja siihen liittyvien yhteistyörakenteiden näkökulmasta merkittävänä. Millaisia valmiita rakenteita on jo olemassa ja miten uudistusta ohjaavan lainsäädännön reunaehdot mahdollistavat näiden rakenteiden hyödyntämisen. TE2024 -uudistuksen lähtökohta on ollut, että TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita.
- Tätä raporttia kirjoitettaessa on TE-palvelut 2024-uudistus siirtynyt lakiesityksen valiokuntakuulemisten vaiheeseen. Kuntaliitto kannattaa uudistuksen tavoitteita, mutta on koko valmisteluprosessin ajan tuonut esiin kuntien esittämiä korjaustarpeita. Käsillä oleva raportti on osa tätä kuntien kuulemisprosessia. Olemme halunneet tarkastella kunkin kuntatyyppin (pienet kunnat, kehyskunnat, seutukaupungit) näkökulmasta uudistuksen herättämiä tuntemuksia ja kuulla miten valmistautuminen etenee.
- Jatkon osalta keskeisiä päivämääriä ovat mm. lain mahdollinen hyväksyminen eduskunnassa (3/23), muutostukivalmennuksen alkaminen (4/23) sekä kuntien sopimukset (kuntayhtymän perussopimus, sopimus yhteisestä toimitilasta) työllisyysalueiden muodostamisesta (10/23). Myös tarvittavat toimitilat (nykyiset TE-toimistot) ja työvoimapalvelujen järjestämissuunnitelma pitää ilmoittaa samassa aikataulussa eli palvelujen organisointi ja järjestämisen yksityiskohdat pitää olla tiedossa muutaman kuukauden sisällä.
- TE-uudistuksen myötä kuntien vastuulle siirtyy laaja valikoima palveluita eikä pelkästään työllisyyspalveluita, vaan myös yritys- ja työnantajapalveluita. Näiden integroinnin suunnittelu kuntien olemassa oleviin palveluihin ja rakenteisiin on vuoden 2023 iso haaste, jossa onnistuminen vaatii hyvin valmisteltua ja resurssoitua valmisteluprosessia. Kuntien asialistalla työllisyyden ja elinkeinojen kehittäminen on jatkossa nykyistä selvästi isomman kokoluokan kysymys pelkästään suorien budjettivaikutusten takia.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen aikataulu

Kunnille (järjestäjälle) siirtyvät TE-palvelut sekä valtiolle jäävät palvelut

Arviolta noin 100 yksittäistä palvelua tai osatehtävää

Henkilöasiakkaan palvelut	Yritys- ja työnantajapalvelut (TA)	Valtion tehtäviä
Tieto- neuvonta ja ohjauspalvelut Työväliitys (ml. Kansainvälinen työnhaku)		• Kansallisten suuryritysten työväliitys • Äkillisten rakennemuutostilanteiden palvelut • KV-rekrytointi (Work In Finland) ja EURES • Työlupatehtävät • TE-live • TE-digi • Oikeudellisen tuen palvelut • Työttömyysturvatehtävät (vaativat asiantuntijalausunnot) ja valtakunnallinen työttömyysturvaneuvonta • Palkkaturvatehtävät • TE-ASPA • Onni- matalan kynnyksen mielen hyvinvoinnin palvelut nuorille • Toimivien PK-yritysten kehittämispalvelut ja BF-palvelut
• Työnhakijan lakisääteinen palveluprosessi (POMA) • Palvelutarpeen arviointi, työnhakukeskustelut ja asiakassuunnitelmien laatiminen sekä palveluohjaus: • Asiantuntija-arvioinnit • Työ- ja koulutuskokeilu, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu, palkkatuki ja oppisopimus • Valmennuspalvelut • Viranomaispäätökset ja -lausunnot • Kulukorvaukset • Monialaiset yhteispalvelut TYP ja ”nuorten TYP” • Aktivointisuunnitelma • Kotopalvelut • Työkykykoordinaattorin palvelut • Muutosturvapalvelut	<i>Alkavan yrityksen palvelut</i> • Starttiraha • Valmennus- ja koulutuspalvelut	
	<i>Työnantaja- ja yrityspalvelut</i> • Työnantaja- ja yrityskäynnit • Työpaikkailmoitukset (ml. EURES ja kolmansien maiden työnhaku) • Ehdokashaku, esittely ja ehdokasasettelu • Työtarjoukset • Rekrytointitilaisuudet ja kampanjat • Yhteishankintakoulutukset • Palkkatuki • Työkokeilu (sopimukset) • Työolosuhteiden järjestelytuki • Vuorotteluvapaa • Muutosturvapalvelut	
Johtaminen ja kehittäminen Hallinto- ja tukipalvelut Digitaaliset palvelut		

Huomiot:

- Työnantaja- ja henkilöasiakaspalvelut integroitu toisiinsa.
- Työvoimaviranomaisen toimivalta keskeisessä osassa eri palveluita
- Lain määrittelemät palvelut yllä olevaa suppeampia, palveluiden nykytila alueellisesti laajempi (tuotteistukset)

TE25-uudistus muuttaa kuntataloutta

Siirtyvät palvelut

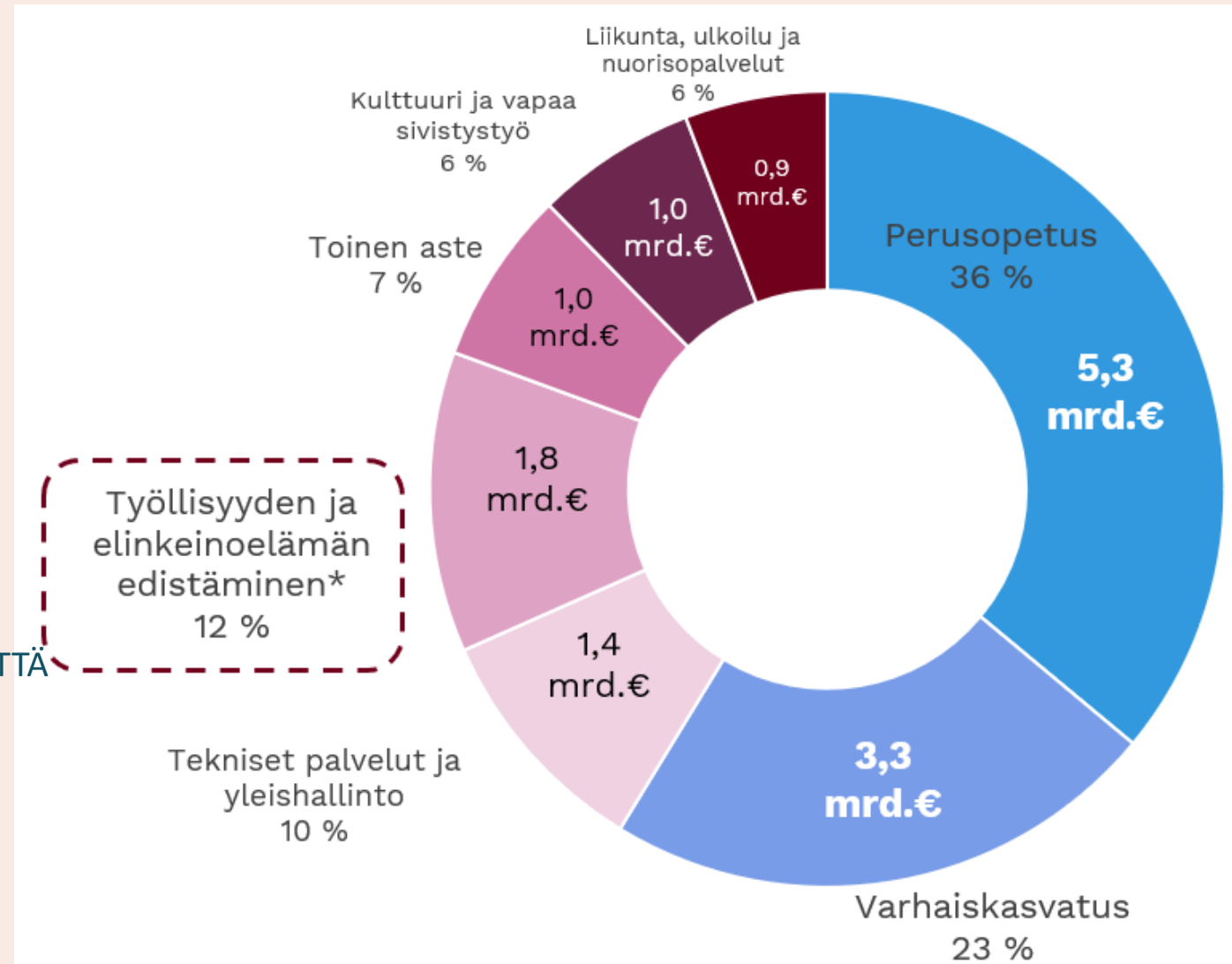
- Työvoima- ja yrityspalvelut rahoitetaan valtionosuuksilla
- Rahoitus tarkistetaan vuosittain
- Palveluiden rahoituksessa kahden vuoden siirtymäaika

700-800 miljoonaa

Työttömyysturvamenot

- Etuuskulut kompensoidaan valtionosuuksina
- Kompensaatio lasketaan poikkileikkaustilanteessa
- Sitä korotetaan vuosittain indeksillä¹⁾
- Kuntien etuuskulut muuttuisivat sekä työttömien määrän ETTÄ työttömyyden keston mukaan

Yhteensä n. 700-800 miljoonaa
(josta: lisäystä n. 400 miljoonaa)

*) Valtiolta siirtyvät kulut noin 1,5 mrd. euroa, johon laskettu lisäksi kuntien nykyiset panostukset.

2. Miten selvitys toteutettiin

Johtava konsultti Markku Pyykkölä
FCG Finnish Consulting Group Oy

- Kuntaliiton kuntatyypiverkostojen kylkeen rakennettujen elinvoimaverkostojen työ on kuluneena vuonna keskittynyt vahvasti TE-palvelut 24 –uudistuksen tarkasteluun ja kehitystarpeiden kartoittamiseen. Käsillä olevan selvityksen ideana oli valita kustakin kuntatyypiverkostosta yksi tapausesimerkki, jonka elämää on vuoden 2022 aikana seurattu haastatteluiden ja välitehtävien avulla. Esimerkkikunnat ovat lisäksi osallistuneet EVE-verkoston työpajoihin sekä Kuntaliiton Kuntamarkkinoilla pidettyyn seminaariin esitellen omaa tilannettaan TE-uudistuksen osalta.
- Otokseemme valikoituivat Kuhmon kaupunki (pienet kunnat), Naantalin kaupunki (kehyskunnat) ja Lohjan kaupunki (seutukaupungit). Kunnat eroavat toisistaan paitsi kuntakoon myös maantieteellisen sijainnin, aluerakenteellisen asemoinnin ja elinkeinorakenteen sekä työllisyys- ja elinkeinopalvelujen roolin ja laajuuden osalta. Näin olemme saaneet monipuolisen kuvan TE-uudistukseen valmistautumisesta eri tyyppisissä kunnissa.
- Kuhmo on ollut mukana työllisyyden kuntakokeilussa ja kehitellyt innovatiivisia työllistämismalleja esimerkiksi yhteistyössä kulttuuripalveluiden ja –tapahtumajärjestäjien kanssa. Naantali on kasvava ja elinvoimainen kehyskunta suuren keskuskaupungin, Turun, kyljessä. Alueellisen yhteistyön maisemaa hallitsee keskuskaupungin keskeinen rooli ja mahdollisuudet monipuolisiin keskitettyihin palveluihin työllisyyden ja elinkeinojen kehittämisessä. Lohja on seutukaupunki, jonka työvoimapohja riittää lakiluonnoksen mukaisen järjestämisvastuun kantamiseen yksinkin. Kaupungin rooli alueellisen yhteistyön ja rakenteiden suunnittelussa on keskeinen. Lohjan osalta alueen yhteisen kehitysyhtiön rooli on ollut mielenkiinnon kohteena.
- TE-uudistukseen valmistautumista kunnissa on rajoittanut lakiluonnoksen lopullisen sisällön eläminen niin lakiesityksen valmisteluvaiheessa kuin lausuntokierroksen jälkeenkin. Samaan ajanjaksoon on osunut kuntien kannalta historiallisen suuri hallinnollinen muutos hyvinvointialueiden syntymiseen liittyen. Huomio ja valmisteluresurssit on kunnissa keskitetty yhdyspintojen rakentamiseen ja tehtävien siirron yksityiskohtien hallintaan. Tästä huolimatta on kunnissa käynnistetty tulevien TE-palveluiden yhteistoiminta-alueiden tarkastelu sekä uuden TE-ekosysteemin visiointi.
- Tässä raportissa esitetyt ajatukset ovat prosessiin osallistuneiden viranhaltijoiden henkilökohtaista ajattelua ja perustuen tietoon, joka uudistuksen valmistelusta on raportin tekohetkellä vuoden vaihteessa 2022-2023.

3. Tapaus Kuhmo

Kaupunginjohtaja Tytti Määttä
Kuhmon kaupunki

TE24-uudistus siirtää palveluja valtion työvoimaviranomaisilta kuntien vastuulle

- miten uudistukseen on valmistauduttu ja mitä selvityksiä mahdollisia selvityksiä tehty, millaista yhteistoiminta-aluetta tavoitellaan ja millä perusteilla, miten nykyiset yksityiset toimijat ovat osallistuneet valmisteluprosessiin, onko pohdittu työvoimapohjasta poikkeamisen mahdollisuuksia ja millä perusteilla, mitä uhkia ja mahdollisuuksia uudistuksessa tunnistatte erityisesti **pienen kunnan näkökulmasta**, miten kunnan oma organisaatio mahdollisesti muuttuu TE-uudistukseen liittyen, miten yhdyspinta hyvinvointialueen kanssa on otettu haltuun mm. kuntouttavan työtoiminnan sekä työttömien terveystarkastusten, työkyvyn arvioinnin ja eläkeselvittelyjen osalta?

- Kuhmossa on tehty pitkään työllisyyden edistämiseen liittyvää työtä. Työllisyyden edistäminen on oma palvelualueensa. Kuhmo on mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Kuhmo on organisoinut päätöksenteon rakenteen vuonna 2021 niin, että elinvoimavaliokunnassa käsitellään niin elinkeinopalveluja kuin työllisyyden edistämisen palveluja.
- Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti työllisyyden kuntakokeilulla vahvistetaan kuntien roolia työllisyydenhoidossa, kuntakokeilut toteutetaan ajalla 1.3.2021 – 31.12.2023. Kuntakokeilua on päätetty jatkaa vuoden 2024 loppuun asti, jonka jälkeen suurin osa nykyisistä TE-palveluista siirtyy pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle.
- Kainuun kunnat käyvät parhaillaan keskustelua siitä, miten Kainuussa toiminta organisoidaan. Vaihtoehtona ovat vastuukuntamalli ja kuntayhtymä. Kajaani ja Kuhmo ovat ilmaisseet halunsa olla vastuukuntamallin vastuukunta. Neuvottelut ovat vasta alussa. Tärkeää olisi pystyä mahdollistamaan kiinteä yhteys nuorisopalveluihin ja kouluihin ja säilyttää yhteiset työntekijät. Tällä hetkellä koulunuorisotyöntekijän ja nuorisopalveluvastaavan työstä 50 % kohdistuu kasvun ja oppimisen palvelualueelle ja 50% työllisyydenhoidon palvelualueelle. Tällaisten ratkaisujen soisi jatkuvan.
- Elinkeinopalvelut halutaan säilyttää omassa kunnassa. Yhteistyötä tehdään naapurikuntien kanssa.
- Kuntouttavan työtoiminnan sekä työttömien terveystarkastusten, työkyvyn arvioinnin ja eläkeselvittelyjen osalta yhteistyöstä on sovittu hyvinvointialueen kanssa.

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden palvelut, Kuhmo

Työllisyyden hoidon palvelualue
(johtaa Hallintojohtaja, 0,3 osuus
työajasta)

- Työllisyyspalvelut**
2 (Tahkohalli) + 4,5 (kuntakokeilu)
+ 1 kuntouttava Kuntouttavan
työtoiminnan järjestäminen ja
tuottaminen (oma tuotanto)
- Työpajatoiminta
 - Työllistymistä edistävään
monialaiseen yhteispalveluun
osallistuminen (TYP)
 - Aktivointisuunnitelmien laadintaan
osallistuminen
 - Velvoitetyöllistäminen
 - Työllistäminen (ilman
työllistämisvelvoitetta)
 - Työttömien terveystarkastukset
 - Työkyvyn arviointi ja tuki
 - Työkyvyttömyyseläkeselvittelyt
 - Työllistämisen kuntalisä

Vetovoimaisuuden palvelualue
(johtaa Kaupunginjohtaja 0,5 osuus
työajasta)

- Elinkeinopalvelut**
2 HTV + projektit
- Vetovoimaisuuden palvelualueen
johtoryhmätyöskentely
 - Yritysneuvonta
 - Hankevalmistelu, hankehallinnointi
 - Yrityspalvelusetelin jako
 - Yritysten sijoittumispalvelu
 - Elinkeinoasioista viestiminen ja markkinointi
 - Alue- ja matkailumarkkinointi yhteistyö
(matkailuneuvonta kirjastolla)
 - Yrittäjien verkostoitumisen ja yhteistyön
edistäminen
 - Elinvoimaa edistävien tapahtumien ja
koulutusten järjestäminen yhteistyössä
verkoston toimijoiden kanssa
(tapahtumatuottaja kulttuuripalveluissa)
 - Rekrytointitapahtumat
 - Taitotehdas yhteistyö yritysrajoissa
 - Sidosryhmäyhteistyö

Seudulliset TE-toimijat,
ylikunnallinen yhteistyö
HTV

- Opinnollistaminen
Kainuussa hanke (KAMK)
(1 htv)
 - TEPA-24
valmisteluverkosto

Hallintopalvelut

- Kesä- ja kausityösetelit
(hallintopalvelut)
 - Kaupungin
kesätyöpaikkojen
koordinointi
(hallintopalvelut)
- Nuorisopalvelut**
Etsivänuorisotyö
Nuorten työpajatoiminta

Rahoitus-
laitokset

ProAgria Kainuu

Yrittäjäjärjestöt
(edunvalvonta)

ArticLakeland

Seudun
yhdistykset

Kuhmon
Yrityssampo Oy

Idän Taiga ry

MELA

LUKE, SYKE,
METSÄHALLITUS

Kainuun liitto

Muut kunnat

Kainuun AMK

Ammatilliset
oppilaitokset

Taitotehdas, Lukio
Opistot

Kainuun ELY-
keskus
POP-ELY, infra

Kainuun TE-
toimisto

Leader-toiminta
(Elävä Kainuu)

KELA

Sotkamon
kunnan
tuottamat
palvelut
kuhmolaisille

Kaupungin
yksiköt

ELINKEINO-
PALVELUT

TYÖLLISYYS-
PALVELUT

Kuhmon
Työvire ry

Seudun
yhdistykset

Kaupungin
yksiköt

Nuorten
työpaja

Etsivä
nuorisotyö

Kotouttamis-
työ

Kuhmon seurakunta

Aikuis-
sosiaalityö

Terveys-
palvelut

Kalevalan
työterveys
Oy

Työllistäminen
+ kuntouttava
työtoiminta

Muu yhteistyö

VERKOSTOT

Kuntaverkos-
tot (pienet
kunnat,
rajakunnat,
USO)

Kainuun
elinkeinot
oimijoiden
verkostot

Toimiala
verkostot
+KV
ulottovuus
(Metsä ja
Kulttuuri)

TYP

Ajatuksia uudesta TE-ekosysteemistä 2025

- esim. keiden rooli voimistuu, mitä uusia yhteyksiä syntyy ja uusia palveluja kehitetään, mitä palveluja kannattaa keskittää kunnista yhteistoiminta-alueelle ja mitä ei kannata keskittää, onko suunnitelmissa yhteistoiminta-alueiden välistä työnjakoa, miten T- ja E-palvelut integroidaan kunnassa ja yhteistoiminta-alueella, miten yritykset ja muut toimijat houkutellaan mukaan ekosysteemityöhön, mikä on yksityisten toimijoiden rooli tulevassa ekosysteemissä, muuttuuko painopiste työvoiman työllistettävyyden parantamisen ja yrittämisen edistämisen välillä vai mennäänkö olemassa olevilla painotuksilla ja palveluilla ("as is"-siirto)?

- Hyvää on TE-hallinnon parempi nivoutuminen kunnan työllisyyden edistämistyöhön. Kuntakokeilussa on saatu hyviä oppeja tästä. Tunnetaan toimintaympäristö. Tärkeää säilyttää lähipalvelu myös jatkossa.
- Yritykset ovat olleet erityisen aktiivisia hankkeissa, joissa tavoitteena on ollut kouluttaa ja rekrytoida uutta työvoimaa ja osaajia. Tässä ekosysteemi työnantajien kanssa toimii kohtuullisen hyvin.
- Haasteeksi voivat muodostua uudet rajapinnat. Kuhmossa toimii vahva yhteistyö nuorisopalvelujen ja työllisyyspalveluiden välillä (mm. yhteiset työntekijät).
- Elinkeinopäällikkö ja hallintojohtaja (vastaa työllisyydestä) ovat molemmat kaupungin johtoryhmässä.
- Kuhmossa elinvoima linkittyy vahvasti kulttuuriin ja tapahtumiin (Kuhmon kokeiluista ks. [Ideapankki](#) | [Kuntaliitto.fi](#))
- Maahanmuutto- ja tulomuuttopalvelut. Toiminnan kehittäminen vuonna 2023 tärkeää. Yhteistyössä Kainuun International Infon kanssa. Kainuussa on käynnissä useita hankkeita.
- Pohdittava, miten kunnan sisällä jatkossa organisoidutaan. Nyt kaksi palvelualue: työllisyydenhoidon palvelualue (työhönvalmennus, kuntouttava työtoiminta ja työllisyys Hankkeet) ja vetovoimaisuuden palvelualue (viestintä, matkailupalvelut, elinkeinopalvelut, maaseutupalvelut, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, Woodpolis) ja yksi valiokunta: elinvoimavaliokunta.

TE 2025 uudistuksen rahoitusmalli

Johtava konsultti Jussi Sallinen

FCG

Kuhmolle laskennallisesti siirtyvät kustannukset ja niiden korvaus (tulkintaa diassa 41)

Kunta	Kuhmo
Asukasluku 2020	8 042
Hankittu työvoimakoulutus, €	156 194
josta ammatillinen lisä- tai täydennyskoulutus, €	101 628
josta muiden kuin pakolaisten kotoutumiskoulutus, €	54 566
Valmennukset, €	41 547
Asiantuntija-arvionnit, €	7 858
Palkkatuki, kunnat, €	251 912
josta kunnan velvoitetyöllistäminen, €	52 971
Starttiraha, €	16 912
Palkkatuki, yksityinen, €	501 141
Palvelut yhteensä, €	975 564
Toimintamenot (TE+ELY), €	377 170
KEHA:n menot, €	15 863
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €	1 368 596
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €/as	170

- **Kuhmon valtionosuuskriteereihin pohjautuva valtionosuuden lisäys on 723 495 euroa**
- **Vuonna 2025 valtionosuus lasketaan kaavalla $0,5 \cdot \text{toimintamenojen lisäys} + 0,5 \cdot \text{laskennallinen valtionosuus} = 1\,046\,046 \text{ e}$**
- **Vuonna 2026 toimintamenojen lisäyksen painoarvo 0,25 ja laskennallisen vos:n $0,75 = 884\,770$ euroa**
- **Uudistuksessa Kuhmolle siirtyy 645 000 euroa enemmän menoja kuin tuloja**
- **Nykyinen rahoitus ja työmarkkinatuen kompensatio huomioiden valtionosuutta palveluiden hoitamiseen Kuhmo saa 1,8 miljoonaa euroa.**
- Tämä laskee väkiluvun pienentyessä noin 100 000 eurolla vuosikymmenen aikana (ilman inflaation huomiointia)

Työmarkkinatuen kuntaosuus

- Lakiuudistuksen uusimmat laskennat pohjautuvat ”aikaan ennen koronaa” eli vuoteen 2019
- Kuhmon maksuosuus nykyjärjestelmällä 566 843 euroa (2019)
 - Tämä nousee miljoonaan euroon vuoden 2019 tasossa
 - Kompensaatio noususta vuoden 2022 tasossa 486 790 euroa
- Todellisuudessa Kuhmon osuus tulee olemaan paljon suurempi, vuonna 2021 maksuosuus oli 600 271 euroa
- Jos kaikki työttömät (386 vuoden 2021 lopussa) olisivat tasaisesti eri luokkiin jakautuneet, työmarkkinatuen kuntaosuus olisi Kuhmossa noin 860 000 euroa euroa vuodessa
 - Vuonna 2021 työmarkkinatukea sai yhteensä 191 eri henkilöä. He kaikki ovat siis olleet yli 300 päivää työttömänä
 - Vuoden aikana 300-499 päivää työttömänä oli 70 henkilöä, 500-999 päivää 73 henkilöä ja yli 1000 päivää työttömänä oli 80 henkilöä. Sama henkilö on voinut liikkua eri luokkien välillä ja eri luokkien summa on suurempi kuin työmarkkinatukea yhteensä saaneet

Arvioita TE-uudistuksen rahoitusmallin vaikutuksista Kuhmossa

- Uudessa rahoitusmallissa kunnalla on aiempaa laajempi rahoitusvastuu KELA:n passiivityömarkkinatuesta, jonka rahoitukseen kunta joutuu osallistumaan kunnassa asuvan työnhakijan työttömyyden pitkittyessä. Tämä kannustaa kuntia löytämään työnhakija-asiakkaan mahdollisimman pysyvään työllistymiseen johtavia ratkaisuja tai löytämään asiakkaan muuhun, työllisyyspalveluja oikeampaan palveluun siirtymiseen johtavia toimenpiteitä. Kuntien olisi osaltaan hyvä nähdä uusi rahoitusmalli kannustimena sekä mahdollisuutena siirtyä enemmän tai vähemmän passiivis-reaktiivisesta työllisyyden hoitamisesta (jossa päävastuu työllisyyspalveluiden asiakkaista oli TE-hallinnolla) proaktiiviseen ja uudenlaisia ratkaisuja etsivään työllisyyden edistämiseen (jossa päävastuu työllisyyspalveluiden asiakkaista on kunnalla). Työnhakija-asiakkaan mahdollisimman pysyvään työllistymiseen johtavien työllisyyspolkujen luomiseen tarvitaan Kuhmon näkemyksen mukaan työnhakija-asiakkaille yhdessä kuntien yritysten ja koulutuspalveluiden kanssa tuotettavia uudentyyppisiä työllisyyspalveluja sekä itse asiassa koko Suomen työllisyyspalvelujen paikallista uudistamista kuntaekosysteemien muodostamassa toimintakehyksessä.

Arvioita TE-uudistuksen rahoitusmallin vaikutuksista Kuhmossa

- TE-uudistuksen rahoitusmalliin perustuvat kuntakohtaiset laskelmat Kuhmon osalta ennustavat rahoituksen vähenevän vuositasolla yli 600.000 € TE-uudistuksen rahoitusmallin tultua voimaan, tämä on merkittävä rahoitusvolyymin muutos vuositasolla. Jotta työllisyyden edistämisen toimintoja ja paikallisille yrityksille tuotettavia palveluita voidaan tuottaa jatkossakin, on uudistetun rahoitusmallin tultua voimaan kiinnitettävä huomiota ainakin tuotettavien palveluiden vaikuttavuuteen ja tuon vaikuttavuuden parantamiseen entisestään. Entistä vaikuttavammat palvelut vähentävät rahoitusmallin kaavailtuun poikkileikkausvuoteen 2022 verrattuna kaupungin tulevaisuudessa maksamia passiivityömarkkinatukimaksuja ja siten ainakin osittain kompensoivat rahoitusvolyymin laskua. Myös uusia synergiahyötyjä palveluiden tuottamisessa on todennäköisesti löydettävissä kun palveluita aletaan vuonna 2025 tuottaa entistäkin tiiviimmässä yhteistyössä Kainuun muiden kuntien kanssa.
- Kun TE-uudistuksen rahoitusmallin vaikutuksia tarkastellaan maantieteellisesti, lisää rahoitusta vuodesta 2025 lukien saavat kunnat näyttävät olevan maantieteellisesti lähinnä Länsi- ja Etelä-Suomeen sijoittuvia. Rahoitusta menettävät kunnat taas näyttävät pääsääntöisesti olevan maan harvaan asuttujen pohjois- ja itä-osien kuntia. Siten aiheellinen kysymys lienee, onko rahoitusmallia suunniteltaessa huomioitu riittävällä tavalla ne haasteet, joita palveluiden tuottamiseen ja ylläpitoon harvaan asutuilla alueilla liittyy?

4. Tapaus Naantali

Elinkeinopäällikkö Lassi Rosala
Naantalin kaupunki

TE24-uudistus siirtää palveluja valtion työvoimaviranomaisilta kuntien vastuulle

- miten uudistukseen on valmistauduttu ja mitä selvityksiä mahdollisia selvityksiä tehty, millaista yhteistoiminta-aluetta tavoitellaan ja millä perusteilla, miten nykyiset yksityiset toimijat ovat osallistuneet valmisteluprosessiin, onko pohdittu työvoimapohjasta poikkeamisen mahdollisuuksia ja millä perusteilla, mitä uhkia ja mahdollisuuksia uudistuksessa tunnistatte erityisesti **kehyskunnan näkökulmasta**, miten kunnan oma organisaatio mahdollisesti muuttuu TE-uudistukseen liittyen, miten yhdyspinta hyvinvointialueen kanssa on otettu haltuun mm. kuntouttavan työtoiminnan sekä työttömien terveystarkastusten, työkyvyn arvioinnin ja eläkeselvittelyjen osalta?

- Naantalissa työllisyyspalvelut on ollut osa sosiaali- ja terveystyöpalveluita. Työllisyys- ja elinkeinopalvelut laativat yhteistyömallin keväällä 2021. Yhteistyömallissa kuvattiin keskeisiä työllisyysedistämispalveluita tällä hetkellä ja hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Vuoden 2023 alusta sekä työllisyys- että elinkeinopalvelut sijaitsevat kaupungin hallintopalveluissa.
- Naantali on tehnyt jatkuvaa yhteistyötä työllisyys- ja elinkeinopalveluissa erityisesti Turun kehyskuntien sekä ns. läntisen Turun seudun kuntien kanssa. TE24-uudistusta on valmisteltu läntisen alueen kuntien valmisteluverkoston puitteissa.
- Turun kaupunki laati joulukuussa 2022 esityksen maakunnallisten ohjaus- ja valmisteluvelvoitteiden asettamisesta työllisyyspalvelu-uudistuksen valmisteluun Varsinais-Suomessa ja Turun seutukunnassa. Valmistelua tehdään sekä maakunnallisesti että seudullisesti. Ohjaus- ja valmisteluvelvoitteiden tehtävänä on tuottaa maaliskuun 2023 loppuun mennessä vaihtoehtoiset skenaariot uudesta työllisyyspalvelujen toimintamallista ja sen mahdollistavasta hallinnosta. Ohjausryhmän muodostavat kuntajohtajat, minkä lisäksi asetetaan valmisteluryhmä. Myös läntisten kuntien valmisteluverkosto jatkaa toimintaansa. Valmistelussa ei tässä vaiheessa oteta kantaa mahdollisiin työllisyysalueisiin. Ohjaus- ja valmisteluvelvoitteisiin kutsutaan myös edustajat Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta, Varsinais-Suomen TE-toimistosta ja Varsinais-Suomen liitosta.
- Naantalin, elokuussa 2022 valmistuneen, kaupunkistrategian mukaisesti tulevaisuudessa kohdennetaan taloudellista ja henkilöresurssipainotusta kaupunkikehitykseen ja elinkeinopolitiikkaan. Työllisyyspalveluihin pyritään rakentamaan selkeä toimintamalli, jonka avulla työpaikkaomavaraisuutta pyritään parantamaan.
- Kehyskunnan näkökulmasta TE24-uudistus vaatii tiivistä yhteistyötä keskuskaupungin kanssa. Keskuskaupungilla ja kehyskunnilla on jo olemassa luonteva yhteinen työssäkäyntialue, jonka puitteissa palvelut on mahdollista järjestää kuntien toimesta tehokkaasti ja lähellä käyttäjää. Keskuskaupunki pystyy tuottamaan itsenäisesti keskeiset työllisyyspalvelut myös kehyskunnille, jolloin tärkeimmäksi kysymykseksi nousee se, mitä palveluita järjestetään jatkossa keskitetysti ja mitä palveluita on tarkoituksenmukaista tarjota lähipalveluna TE-yhteistyössä mukana olevissa kehyskunnissa.

Rahoitus-
laitokset

Green Industry
Park Oy

Yrittäjäjärjestöt
(edunvalvonta)

Turku Science
Park Oy

Turun Seudun
Kehitys Oy

Visit Naantali

TE-toimisto

Ammatilliset
oppilaitokset

Korkeakoulut

Seutuyhteistyön
kuntayhtymä

ELY-keskus

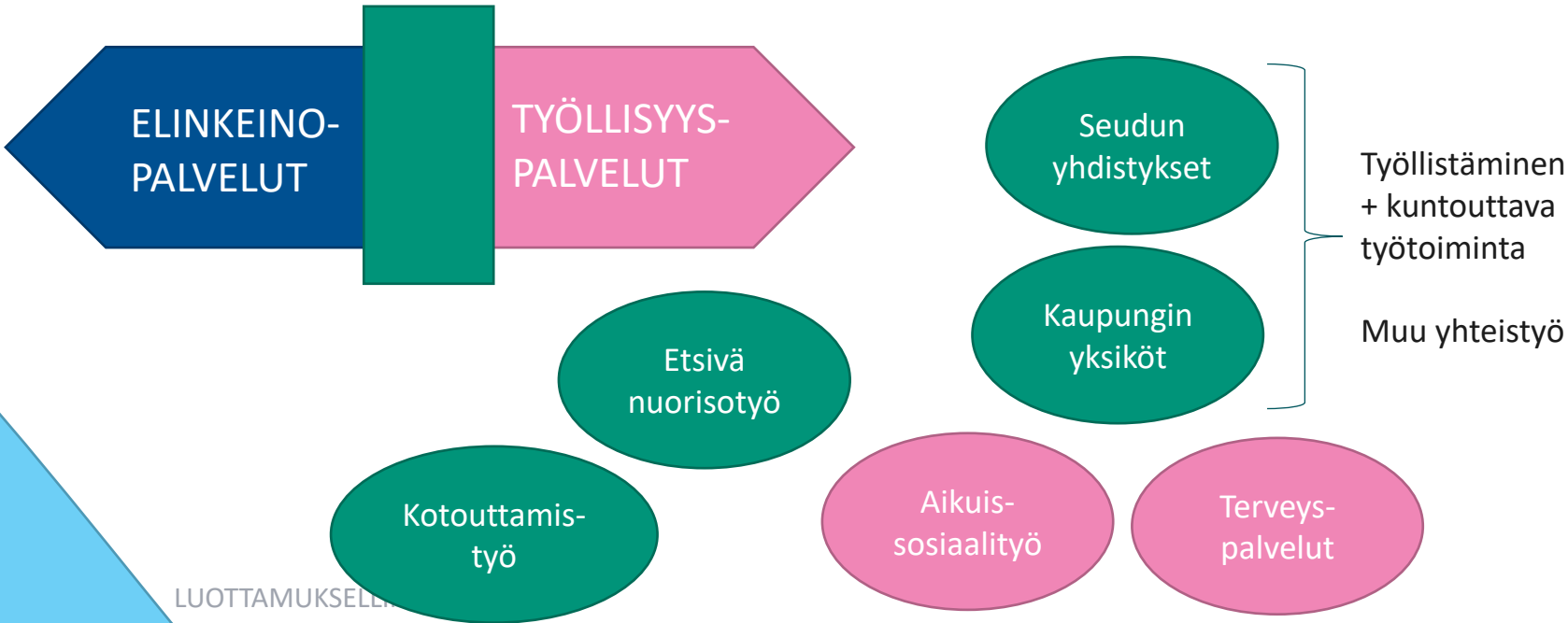
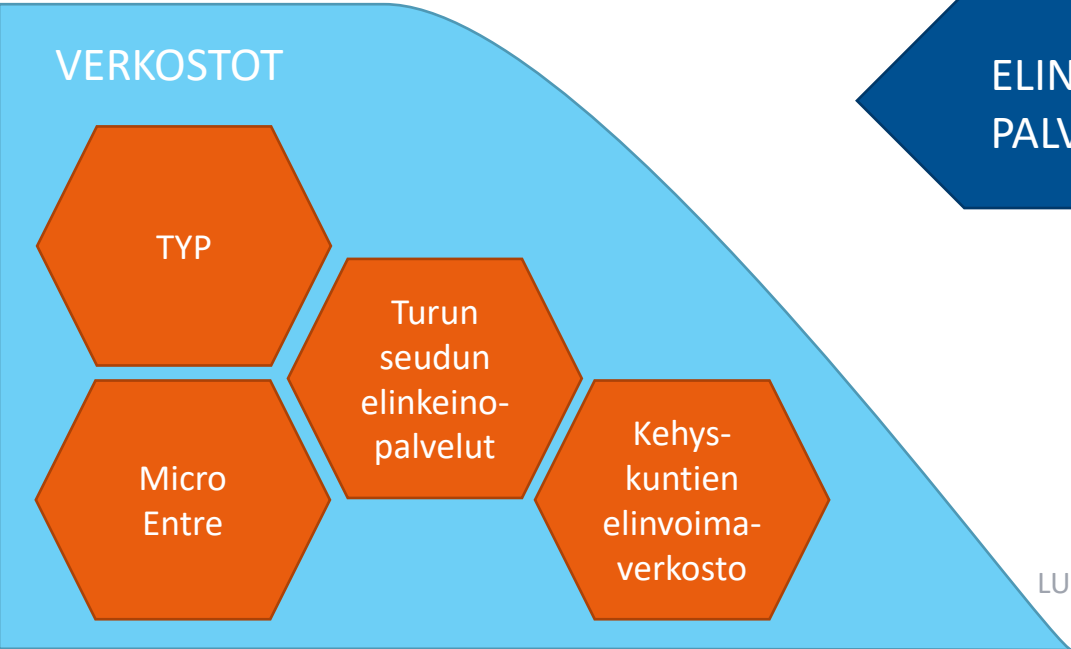
RASEKO

V-S liitto

Muut kunnat

Leader-toiminta
(Varsin Hyvä ry)

KELA

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden palvelut, Naantali

Naantalin kaupungin työllisyyspalvelut 11,5 HTV -> 2,0 HTV

Hyvinvointialue 1.1.2023 alkaen (9,5 HTV):

- Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen ja tuottaminen (oma tuotanto ja ostopalvelut)
 - Työpajatoiminta
- Työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun osallistuminen (TYP)
- Aktivointisuunnitelmien laadintaan osallistuminen
- Työttömien terveystarkastukset
 - Työkyvyn arviointi ja tuki
- Työkyvyttömyyseläkeselvittelyt

Naantalin kaupunki 1.1.2023 alkaen (2 HTV):

- Velvoitetyöllistäminen
- Työllistäminen (ilman työllistämisvelvoitetta)
- Työllistämisen kuntalisä
- Kesä- ja kausityösetelit
- Kaupungin kesätyöpaikkojen koordinointi

Elinkeinopalvelut 1 HTV

- Yritysneuvonta
- Yritysten sijoittumispalvelu
- Elinkeinoasioista viestiminen ja markkinointi
- Alue- ja matkailumarkkinointi
- Yrittäjien verkostoitumisen ja yhteistyön edistäminen
 - Elinvoimaa edistävien tapahtumien ja koulutusten järjestäminen yhteistyössä verkoston toimijoiden kanssa
 - Rekrytointitapahtumat
 - Sidosryhmäyhteistyö
- Elinkeino- ja maankäyttöryhmän jäsen

Seudulliset TE-toimijat, ylikunnallinen yhteistyö €/v.

- Turun seudun kehitys Oy (Turku Science Park Oy)
~ 200.000 €
 - Visit Naantali
~ 300.000 €
- (yhtiön koko lv. n. 1 milj. €)**
- Järjestöt (kuntouttava työtoiminta ostopalveluna)
ostot n. 90 000 €/v.
 - RASEKO ja TE-toimistojen työllisyyskoulutus (hanketoiminta)

Ajatuksia uudesta TE-ekosysteemistä 2025

- esim. keiden rooli voimistuu, mitä uusia yhteyksiä syntyy ja uusia palveluja kehitetään, mitä palveluja kannattaa keskittää kunnista yhteistoiminta-alueelle ja mitä ei kannata keskittää, onko suunnitelmissa yhteistoiminta-alueiden välistä työnjakoa, miten T- ja E-palvelut integroidaan kunnassa ja yhteistoiminta-alueella, miten yritykset ja muut toimijat houkutellaan mukaan ekosysteemityöhön, mikä on yksityisten toimijoiden rooli tulevassa ekosysteemissä, muuttuuko painopiste työvoiman työllistettävyyden parantamisen ja yrittämisen edistämisen välillä vai mennäänkö olemassa olevilla painotuksilla ja palveluilla ("as is"-siirto)?

- Työllisyys- ja elinkeinopalvelut sijaitsevat vuoden 2023 alusta kaupungin hallintopalveluissa. Kotoutumispalvelut ovat osa työllisyyspalveluita. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus selvittää ja valmistella kaupungin uutta TE-palveluiden organisointimallia.
- TE-uudistuksen tavoite on tuoda palvelut lähemmäs käyttäjiä eli että varsinkin työnhakija-asiakkaiden asiakaspalvelut tuotettaisiin paikallisesti ja pääosin henkilökohtaisesti. Pyrimme varmistamaan, että uudet työllisyydenhoitoalueet muodostetaan siten, että tämä ensisijainen tavoite täyttyy. Yksityiskohtainen tieto siirtyvistä palveluista uupuu, mikä hankaloittaa tulevaisuuden ekosysteemin yksityiskohtaisempaa hahmottelua.
- Työvoiman saatavuus tulee olemaan lähivuosina yritysten merkittävin haaste. Hyvinvointialue- ja TE24-uudistuksen myötä kunnan tärkein toimenpide työllisyyden edistämiseksi on varmistaa se, että alueella toimivat yritykset saavat osaavaa työvoimaa. Pyrimme kääntämään työllisyyden edistämisen aiempaa enemmän yrityslähtöiseksi. Tavoitteenamme on tiivistää ja luoda uudenlaista yhteistyötä sekä oppilaitosten että yksityisten henkilöstövälytyseritysten kanssa. Osana työllisyyden edistämistä pyrimme kartoittamaan yritysten tulevaisuuden osaamistarpeita ja luomaan yrityksille yhteistyö- ja oppimisolustaa, jolla sekä työvoiman osaaminen että tutkimusosaaminen yhdistyvät. Olemme solmineet Åbo Akademin kanssa yhteistyösopimuksen, jotta saamme kaupunkimme alueella toimiville yrityksille näkyvyyttä heidän opiskelijoilleen, opettajilleen ja tutkijoilleen. Ja vaihtoehtoisesti he tarjoavat meille ja yrityksille tutkimusosaamista, erilaisia projekteja ja henkilöresursseja lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.
- Osallistumme alueen työllisyys- ja elinkeinopalveluiden rajapinnoilla toimivien organisaatioiden kanssa yhteishankkeisiin, jotka parantavat alueen elinvoimaa ja aktivoivat yrityksiä kehittämään työnantajamielikuvaa ja -osaamista.
- Tiivistämme yhteistyötä kaupungin sisällä erityisesti etsivän nuorisotyön sekä hyvinvointipalveluiden kanssa. Pyrimme viemään yrittäjyyskasvatusta yhä tiiviimmäksi osaksi sivistyspalveluita.
- Kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa mm. palkkatukityöllistämisen ja kuntouttavan työtoiminnan näkökulmasta.
- Kotouttamispalveluiden ja -verkoston avulla pyrimme aktivoimaan maahanmuuttajia sekä madaltamaan työnantajayritysten kynnystä palkata maahanmuuttajia.

TE 2025 uudistuksen rahoitusmalli

Johtava konsultti Jussi Sallinen

FCG

Naantalille laskennallisesti siirtyvät kustannukset ja niiden korvaus (tulkintaa diassa 41)

Kunta	Naantali
Asukasluku 2020	19427
Hankittu työvoimakoulutus, €	186 790
josta ammatillinen lisä- tai täydennyskoulutus, €	130 665
josta muiden kuin pakolaisten kotoutumiskoulutus, €	56 125
Valmennukset, €	72 360
Asiantuntija-arvionnit, €	10 790
Palkkatuki, kunnat, €	280 190
josta kunnan velvoitetyöllistäminen, €	27 522
Starttiraha, €	112 016
Palkkatuki, yksityinen, €	232 433
Palvelut yhteensä, €	894 577
Toimintamenot (TE+ELY), €	342 021
KEHA:n menot, €	21 576
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €	1 258 174
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €/as	65

- **Naantalin valtionosuuskriteereihin pohjautuva valtionosuuden lisäys 1 463 338 euroa**
- **Vuonna 2025 valtionosuus lasketaan kaavalla $0,5 \times \text{toimintamenojen lisäys} + 0,5 \times \text{laskennallinen valtionosuus} = 1\,360\,756 \text{ e}$**
- **Vuonna 2026 toimintamenojen lisäyksen painoarvo 0,25 ja laskennallisen vos:n 0,75 = 1 412 047 euroa**
- **Nykyinen rahoitus ja työmarkkinatuen kompensatio huomioiden valtionosuutta palveluiden hoitamiseen Naantali saisi 3,6 miljoonaa euroa.**
- Tämä nousee ikäluokkien muuttuessa noin 60 000 eurolla vuosikymmenen aikana (ilman inflaation huomiointia)

Työmarkkinatuen kuntaosuus

- Lakiuudistuksen uusimmat laskennat pohjautuvat ”aikaan ennen koronaa” eli vuoteen 2019
- Naantalın maksuosuus nykyjärjestelmällä 499 757 euroa
 - Tämä nousee 1,4 miljoonaan euroon ja kompensatio noususta vuoden 2022 tasossa 965 890 euroa
- Todellisuudessa Naantalın osuus tulee olemaan paljon suurempi, vuonna 2021 maksuosuus oli 870 625 euroa
- Jos kaikki työttömät (718 vuoden 2021 lopussa) olisivat tasaisesti eri luokkiin jakautuneet, työmarkkinatuen kuntaosuus olisi Naantalissa noin 1,6 miljoonaa euroa vuodessa
 - Vuonna 2021 työmarkkinatukea sai yhteensä 343 eri henkilöä. He kaikki ovat siis olleet yli 300 päivää työttömänä
 - Vuoden aikana 300-499 päivää työttömänä oli 180 henkilöä, 500-999 päivää 143 henkilöä ja yli 1000 päivää työttömänä oli 85 henkilöä. Sama henkilö on voinut liikkua eri luokkien välillä ja eri luokkien summa on suurempi kuin työmarkkinatukea yhteensä saaneet

Arvioita TE-uudistuksen rahoitusmallin vaikutuksista Naantalissa

- Uusi rahoitusmalli kannustaa nopeampaan reagoimiseen sekä palveluiden vaikuttavuuteen panostamiseen, mikä on erittäin kannatettavaa.
- Haaste kunnan näkökulmasta on saadaanko uudistuksen myötä tulevaisuudessa myös enemmän tietoa alueen työttömistä. Jos ei, niin vaikuttavien toimenpiteiden toteuttaminen on hyvin vaikeaa.
- Rahoituksen riittävyyden osalta on mahdotonta kommentoida ennen kuin työllisyydenhoitoalueet ja -vastuut ovat selvillä.
- Kunnan rahoitusvastuu tulee olemaan ongelmallinen kaikkein pisimpään työttömänä olleiden osalta. Työttömyyden pitkittyessä asiakkaiden palveluntarve alkaa painottua sosiaali- ja terveyspalveluihin, joista vastaavat hyvinvointialueet. Kunta ei voi vaikuttaa sote-palveluiden tarjoamiseen tai vaikuttavuuteen, mutta maksaa kuitenkin työttömyysetuuden rahoituksesta.

5. Tapaus Lohja

Työllisyysasiantuntija/TYP-johtaja Seija Soininen
Lohjan kaupunki

TE24-uudistus siirtää palveluja valtion työvoimaviranomaisilta kuntien vastuulle

- miten uudistukseen on valmistauduttu ja mitä selvityksiä mahdollisia selvityksiä tehty, millaista yhteistoiminta-aluetta tavoitellaan ja millä perusteilla, miten nykyiset yksityiset toimijat ovat osallistuneet valmisteluprosessiin, onko pohdittu työvoimapohjasta poikkeamisen mahdollisuuksia ja millä perusteilla, mitä uhkia ja mahdollisuuksia uudistuksessa tunnistatte erityisesti **seutukaupungin näkökulmasta**, miten kunnan oma organisaatio mahdollisesti muuttuu TE-uudistukseen liittyen, miten yhdyspinta hyvinvointialueen kanssa on otettu haltuun mm. kuntouttavan työtoiminnan sekä työttömien terveystarkastusten, työkyvyn arvioinnin ja eläkeselvittelyjen osalta?

- Lohjalla on otettu iso harppaus TE24 –uudistuksen edistämiseksi vuoden 2022 aikana. Lohjan kaupunki ei kuulu työllisyyden kuntakokeiluun, joten Lohjan työllisyydenhoito nojaa Lohjalla sijaitsevaan Länsi-Uudenmaan TE-toimistoon, jonka vastuulla työllisyydenhoito etupäässä on ollut ja on edelleen. Lohjalla on olemassa nuorten työllistämistä tukeva Ohjaamo ja 1.1.2023 hyvinvointialueelle siirtyvät kuntouttavan työtoiminnan Mahistalo ja Minitalkkarit. Keväällä 2022 TE24 –uudistusta aloitettiin Lohjalla seuraamaan uutena, varsin sekavana himmelinä. Vuoden 2022 aikana 761-sivuisesta lakiehdotuksesta on kuitenkin päästy melko pitkälle hahmottelemaan uutta työllisyysmallia, mikä on vaatinut aktiivista osallistumista eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin ja webinaareihin tiedon kartuttamiseksi.
- Lohjalta on osallistuttu mm. TE24 -uudistuksen Kuntamarkkinoiden paneeliin 14.9.2022, Tampereen valtakunnalliseen Työllisyysfoorumiin 6-7.10.2022, Uudenmaan liiton Länsi-Uudenmaan Työllisyysfoorumiin 13.10.2022, Espoon TE24 -uudistuksen järjestämisvastuu: C10 - valmistelutyöpaja (kaikki L-U kunnat), Lohjan kaupungin ja yrityskehitysyhtiö Novagon yhteisjärjestämään Yhteistyöfoorumiin 22.10.2022 (kaikki L-U-kunnat, asiantuntijana TEM/KT Patrik Tötterman, asiantuntijoita TE-toimistosta, Uudenmaan liitosta, Kuntaliitosta sekä Novagosta). Samana päivänä Lohja oli eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavana TE24 –lausuntoesityksestä sekä Kuntaliitossa Seutukaupunkien elinvoimaverkostojen työpajassa 30.11.2022. Lisäksi on osallistuttu TEM/ELY/KEHA tiedotus- ja koulutuswebinaareihin. Työtä TE24 –uudistukseen liittyen tehdään lähes päivittäin. Lohjalla on käyty keskustelua myös työnjaosta yrityskehitysyhtiö Novagon kanssa sekä sovittu ammattikorkeakoulu Laurean kanssa mm. selvitys- ja opinnäyteyhteistyön tekemisestä keväällä 2023. TE24 -rahoitus selvitys on päätetty teettää Mikko Kesä Oy:llä tammi-maaliskuussa 2023. Lohjalaisen kansanedustajan kanssa tapaaminen kariutui sairastumiseen.

TE24-uudistus siirtää palveluja valtion työvoimaviranomaisilta kuntien vastuulle

- Lohjan kaupunki täyttää niukasti 20 000 työvoimapohjan. Lohjalla on käyty keskusteluja niin Siuntion kuin Karkkilan kanssa yhteistyöstä sekä oltu yhteydessä myös Kirkkonummelle ja Vihtiin. Lisäksi tulossa on Salon kaupungin kanssa ns. naapurikaupunkien verkostotukitapaaminen 2.2.2023. Espoossa C10 tapaamisessa otettiin esille eri yhteistoiminta-alueiden vaihtoehtoja, niiden plussia ja miinuksia. Yhdeksi vaihtoehtoksi nousi ns. hybridi+ -malli, johon myös eduskunnan kuulemistilaisuudessa tartuttiin. Mallissa olisi yksi yhteinen hallinto ja yhteiset suurhankinnat, mutta kunnat toimisivat muuten omissa pienemmissä muodostelmissaan. Myös HYTE-yhteistyön kannalta yksi rajapinta laajempaan työllisyysalueeseen voisi olla tehokkain tapa toimia. Suuremman työllisyysalueen miinuksena taas on se, että yksittäisen kunnan itsemääräämisoikeus ja paikallistuntemus saatetaan menettää. Lisäksi esim. Espoo-vetoisessa suuremmassa työllisyysalueessa logistiikka ei ole sellaisenaan skaalattavissa pienempiin, ns. maalaiskuntiin, joissa joukkoliikenne ei toimi kuten Espoossa. Yhteistoiminta-alueen osalta kaikki vaihtoehdot ovat kuitenkin edelleen mahdollisia.
- Lohjalla sijaitsevassa TE-toimistossa työskentelee tällä hetkellä 50 työntekijää, joista Lohjan kunnalle on siirtymässä noin 30 työntekijää. Lohjalla on jo nimetty TE24 suunnittelun ohjausryhmä ja sen lisäksi asiantuntijoista koostuvat ryhmät, joihin tullaan kutsumaan niin yrittäjiä kuin työnhakijoita. Toistaiseksi Lohja ei ole saanut TE-toimiston asiantuntijoita mukaan suunnittelutyöhön, mutta aiheeseen liittyen on sovittuna yhteistyöpalaveri tammikuulle 2023. Lohjan kaupungilla on myös tammikuussa 2023 kaupungin johtoryhmän palaveri, jossa työllisyyspäällikkö esittelee TE24 –uudistuksen ja viranhaltioille tulevat vastuualueet.
- Lohjan kaupungilla vahvistetaan tammikuussa 2023 organisaatiouudistus, jossa on mukana työllisyysyksikkö (TE-PALVELUT). Yksikkö sijoittuu Elinkeinopalvelut -tulosityksikön alle, yrityspalvelun ja matkailun kanssa. Työllisyyden alle sijoittuu myös kotoutumispalvelut. Kaupunki on vahvistanut tai vahvistamassa resursseja palkkaamalla uuden matkailupäällikön, yrityspalvelupäällikön ja yrityskoordinaattorin.
- Uutta työllisyyspalvelua on hahmoteltu ja työllisyyspalveluihin tullaan palkkaamaan uutena henkilönä eläkeselvittelijä, jonka ympärille kootaan joukko asiantuntijoita.

Lohjan kaupungin työllisyyspalvelut 19 HTV -> 10 (+2) HTV

Hyvinvointialue 1.1.2023 alkaen (9 HTV):

- Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen ja tuottaminen (Mahistalo, Minitalkkarit)
- Työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun osallistuminen (TYP)
- Aktivointisuunnitelmien laatiminen
 - Työttömien terveystarkastukset
 - Työkyvyn arviointi ja tuki
 - Työeläkeselvittelyt

Lohjan kaupunki 1.1.2023 alkaen (10+2 HTV):

- Ohjaamo ja Tuuma (2+7 HTV)
 - nuorten työkokeilut, -harjoittelut ja työllistäminen, kesätyösetelit, paja- ja kierrätyskeskustoiminta
 - Työllisyyspäällikkö (1 HTV)
- Työllistäminen (ESR-hanke), TE24-valmistelu
 - Velvoitetyöllistäminen, siviilipalvelus
- ESR-hankeohjaajat (2 HTV) -> 1.3.2023

Elinkeinopalvelut 1 HTV

- Yritysneuvonta
- Yritysten sijoittumispalvelu
- Elinkeinoasioista viestiminen ja markkinointi
 - Aluemarkkinointi
- Yrittäjien verkostoitumisen ja yhteistyön edistäminen
- Elinvoimaa edistävien tapahtumien ja koulutusten järjestäminen yhteistyössä verkoston toimijoiden kanssa
 - Rekrytointitapahtumat
 - Sidosryhmäyhteistyö
- Elinkeino- ja maankäyttöryhmätyö
 - Lausuntoesitykset
 - Keskusteluissa on ollut lisäresursointi elinkeinopalveluihin liittyen

Seudulliset TE-toimijat, ylikunnallinen yhteistyö

- Novago Yrityskehitys Oy (Yritystalo BusinessLohja)
 - Visitlohja
- Järjestöt (kuntouttava työtoiminta ostopalveluna)
- Luksia, Laurea AMK, Hiidenopisto, Kannelopisto, Axxell, Yrkeshögskolan Novia, Urheiluopistot Kisakallio ja Kisakeskus sekä TE-toimistojen työllisyyskoulutus (hanketoiminta)

Työllisyys- ja elinvoimaekosysteemin toimijaverkosto, Lohja

Ajatuksia uudesta TE-ekosysteemistä 2025

- esim. keiden rooli voimistuu, mitä uusia yhteyksiä syntyy ja uusia palveluja kehitetään, mitä palveluja kannattaa keskittää kunnista yhteistoiminta-alueelle ja mitä ei kannata keskittää, onko suunnitelmissa yhteistoiminta-alueiden välistä työnjakoa, miten T- ja E-palvelut integroidaan kunnassa ja yhteistoiminta-alueella, miten yritykset ja muut toimijat houkutellaan mukaan ekosysteemityöhön, mikä on yksityisten toimijoiden rooli tulevassa ekosysteemissä, muuttuuko painopiste työvoiman työllistettävyyden parantamisen ja yrittämisen edistämisen välillä vai mennäänkö olemassa olevilla painotuksilla ja palveluilla (as is –siirto)?

- Lohjan kaupunki ei ole mukana työllisyyden kuntakokeilussa, joten kunnan rooli korostuu ja päästään työskentelemään mm. työmarkkinatuella olevien työllistämisen parantamiseksi sekä itse vaikuttamaan kaksinkertaistuviin kuntaosuuksiin.
- Lohjan työllisyysyksikkö (1 henkilö) sijaitsee nykyisin henkilöstöhallinnon alaisuudessa. Lohjan kaupunki yhdistää uudessa organisaatiossa toivotusti Elinkeinopalvelut -tulosyksikön alle niin T- kuin E -palvelut, joten yhteistyötä voidaan vasta aloittaa enenevässä määrin. Työllisyysyksikön toimintaa on vuoden 2022 alusta lähdetty suuntaamaan enemmän kaupungin sisäisestä toiminnasta (TYP, kuntouttava työtoiminta, velvoitetyö, palkkatukityö) ulospäin, alueen EKOSYSTEEMIN suuntaan. Ekosysteemiin pyritään saamaan mukaan mahdollisimman laaja edustus alueen toimijoista.
- Kaupungin tulevassa TE-ekosysteemissä tavoitellaan tiivistyvää yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa. Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa systematisoidaan opinnäytetöitä ja oppimistehtäviä sekä kehitetään TE-palveluja palvelumuotoilun keinoin. Lisäksi tavoitteena on tehdä yrittäjille ja työnhakijoille suunnattuja kyselyjä odotuksista ja tarpeista sekä innovoida Lohjalle oma työnhakupiste, jota hanketta koordinoi Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Luksia eli paikallinen toisen asteen oppilaitos.

TE 2025 uudistuksen rahoitusmalli

Johtava konsultti Jussi Sallinen

FCG

Lohjalle laskennallisesti siirtyvät kustannukset ja niiden korvaus (tulkintaa diassa 41)

Kunta	Lohja
Asukasluku 2020	45 886
Hankittu työvoimakoulutus, €	209 639
josta ammatillinen lisä- tai täydennyskoulutus, €	137 924
josta muiden kuin pakolaisten kotoutumiskoulutus, €	71 715
Valmennukset, €	60 631
Asiantuntija-arvionnit, €	31 779
Palkkatuki, kunnat, €	580 943
josta kunnan velvoitetyöllistäminen, €	136 726
Starttiraha, €	201 262
Palkkatuki, yksityinen, €	1 132 041
Palvelut yhteensä, €	2 216 295
Toimintamenot (TE+ELY), €	983 993
KEHA:n menot, €	62 869
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €	3 263 156
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €/as	71

- Lohjalle valtionosuuskriteereihin pohjautuva valtionosuuden lisäys 3 891 602 euroa
- Vuonna 2025 valtionosuus lasketaan kaavalla $0,5 \times \text{toimintamenojen lisäys} + 0,5 \times \text{laskennallinen valtionosuus} = 3\,577\,379$ euroa
- Vuonna 2026 toimintamenojen lisäyksen painoarvo 0,25 ja laskennallisen vos:n 0,75 = 3 734 491 euroa
- Nykyinen rahoitus ja työmarkkinatuen kompensaatio huomioiden valtionosuutta palveluiden hoitamiseen Lohja saisi 9,9 miljoonaa euroa.
- Tämä laskee ikäluokkien muuttuessa noin 80 000 eurolla vuosikymmenen aikana (ilman inflaation huomiointia)

Työmarkkinatuen kuntaosuus

- Lakiuudistuksen uusimmat laskennat pohjautuvat ”aikaan ennen koronaa” eli vuoteen 2019
- Lohjan maksuosuus nykyjärjestelmällä 2,7 miljoonaa euroa (2019)
 - Tämä nousee 5,4 miljoonaan euroon (vuoden 2019 tasossa)
 - Kompensaatio noususta vuoden 2022 tasossa 2,9 miljoonaa euroa
- Todellisuudessa Lohjan osuus tulee olemaan paljon suurempi, vuonna 2021 maksuosuus oli 3,19 miljoonaa euroa
- Jos kaikki työttömät (2 178 vuoden 2021 lopussa) olisivat tasaisesti eri luokkiin jakautuneet, työmarkkinatuen kuntaosuus olisi Lohjassa noin 4,85 miljoonaa euroa vuodessa
 - Vuonna 2021 työmarkkinatukea sai yhteensä 1 026 eri henkilöä. He kaikki ovat siis olleet yli 300 päivää työttömänä
 - Vuoden aikana 300-499 päivää työttömänä oli 406 henkilöä, 500-999 päivää 403 henkilöä ja yli 1000 päivää työttömänä oli 424 henkilöä. Sama henkilö on voinut liikkua eri luokkien välillä.

Arvioita TE-uudistuksen rahoitusmallin vaikutuksista Lohjalla

- Uusi rahoitusmalli näyttäytyy Lohjan kaupungille suotuisana. Lohjan työllisyydenhoidossa ei ole käytetty kaikkea sitä määrärahaa, mikä olisi voitu käyttää, joten rahoitusta on tulossa Lohjalle nykyistä enemmän. Esimerkiksi työvoimakoulutuksiin käytetyt määrärahat ovat olleet vajaakäytöllä.
- Lisäksi KEHA-keskuksen kyselyyn TE24 -uudistuksen muutuskustannustarpeista on tehty laskelma:
 - **Ennen 1.1.2025 muutuskustannukset** ovat noin **120 000 €**.
 - Vuoden 2025 loppuun mennessä ylimääräisiä kuluja on tulossa lähes **1,4 miljoonaa euroa** - kuluja, joita ei ole laskettu VOS:n rahoitukseen.

6. Pohdintaa

- Esimerkkien kautta työllisyyden edistämisestä piirtyvä kuva vahvistaa käsitystä paikallisten olosuhteiden merkityksestä toiminnassa samalla kun se korostaa, että työllisyyden edistäminen ei tarkoita vain kulloinkin työtä vailla olevien henkilöiden työllistämistä. Kyse on pitkäjänteisestä elinvoimaisen paikallistalouden rakentamisesta, jossa korkean työllisyysasteen perusta on uudistuvassa ja elinvoimaisessa yritystoiminnassa. Työvoiman saatavuuden turvaaminen ja yritysten investointiaktiivisuuden ylläpitäminen ovat vahvaa työllisyydenhoitoa, johon elimellisesti liittyy yritysten sijoittumista tukeva kaavoitus ja yritysten muuttuvia osaamistarpeita seuraavat ammatillisen koulutuksen palvelut. Esimerkkikunnissa korostettiin esimerkiksi nuorisopalvelujen nykyistä vahvempaa kytkemistä työllisyyspalveluihin. TE-palvelujen tuotannossa onnistumisen eväät ovat siis selvästi työllisyys- ja elinkeinopalveluja laajemmilla hartioilla.
- Tulevaa TE-ekosysteemiä voi mielessään rakentaa toimijatahojen kautta (kenen rooli vahvistuu, keiden välinen yhteistyö tiivistyy jne.), mutta myös substanssin kautta kuten Kuhmossa on suunniteltu tehtävän eli kulttuuritarjonnan ja –tapahtumien kautta kytketään eri tahot yhteiseen tekemiseen.
- Kehitysyhtiöiden kautta harjoitettu alueellinen yhteistyö elinkeinojen kehittämisessä saanee uusia sävyjä, jos yhtiön omistajakunnat jakaantuvat eri TE-yhteistoiminta-alueille.
- Työllisyysalueiden rakentamisessa ja niistä päättämisessä edetään selvästi harkiten ainakin niillä alueilla, joissa on olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Valmistelussa keskeisin kuntia askarruttava kysymys on lähipalveluiden säilyminen uudella yhteistoiminta-alueella sekä kunnan mahdollisuus saada riittävästi tietoa alueen työttömistä.
- Mielenkiintoinen uudistukseen liittyvä kysymys on T- ja E-palveluiden suhteellisen panostuksen mahdollinen muutos. Uskotaanko työllistymisen hoituvan kustannusvaikuttavammin työnhakijoiden työllistyvyyden edistämisen vai työn kysynnän, elinkeinojen kehittämiseen panostamisen kautta? Miten yleiskatteinen valtionosuus kohdennetaan työllisyyspalvelujen ja elinkeinopalvelujen kesken? Sama pohdinta on tehtävä niin kuntatasolla kuin työllisyysalueen tasolla. Yhdessä esimerkkikunnassamme on aineistomme perusteella tavoitteeksi asetettu ennen muuta E-palveluihin panostaminen.

Työllisyyden hoitamisen rahoituslaskelmat antavat suuntaa kuntien toiminnalle, mutta ovat toistaiseksi vielä karkeita arvioita uudistuksen tullessa voimaan vasta vuonna 2025.

Työllisyyden hoitoon tarkoitettu valtionosuus kohtelee kuntia varsin eri tavoin, kuten Kuhmon ja Lohjan esimerkit osoittavat. Kuhmossa menoja siirtyy paljon tuloja enemmän ja Lohjalla taas siirtyvät tulot ylittävät tämän hetken arvion siirtävistä menoista. Kuhmossa siirtyvät menot ovat 170 euroa per asukas, Naantalissa 65 euroa per asukas.

Esimerkkikuntien nykyiset TE-palvelut ovat hyvin eri suuruisia asukaslukuun suhteutettuna.

Kuhmossa erityisesti palkkatuen tarve/käyttö on ollut suurta muihin selvityksen kuntiin verrattuna. Työikäiseen väestöön ja työttömien määrään pohjautuva valtionosuusjärjestelmä ei korvaa tällaista eroa.

Palvelut euroa per asukas	Kuhmo	Naantali	Lohja
Hankittu työvoimakoulutus, €	19	10	5
josta ammatillinen lisä- tai täydennyskoulutus, €	13	7	3
josta muiden kuin pakolaisten kotoutumiskoulutus, €	7	3	2
Valmennukset, €	5	4	1
Asiantuntija-arvionnit, €	1	1	1
Palkkatuki, kunnat, €	31	14	13
josta kunnan velvoitetyöllistäminen, €	7	1	3
Starttiraha, €	2	6	4
Palkkatuki, yksityinen, €	62	12	25
Palvelut yhteensä, €	121	46	48
Toimintamenot (TE+ELY), €	47	18	21
KEHA:n menot, €	2	1	1
YHTEENSÄ Palvelut + toimintamenot + KEHA, €	170	65	71
Työttömät %	Kuhmo	Naantali	Lohja
Tilanne 11.2022 *	10,9	6,5	8,2

* Aikasarja liitteenä

Eri pituisilla työttömyysjaksoilla olleiden työttömien määrän muutoksen vaikutus valtionosuuksiin ja työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Pidempään työttömänä olleiden määrän kasvu vaikuttaa nopeasti kunnan talouteen menojen kasvun kautta. Valtionosuuslisäys kasvaneesta työttömien määrästä näkyy vasta kahden vuoden viiveellä.

Vaikutus eri ryhmissä kun työttömien määrä pysyvästi kasvaa sadalla	0-100 päivää työttömänä	101-200 päivää työttömänä	201-300 päivää työttömänä	301-400 päivää työttömänä	401-700 päivää työttömänä	701- päivää työttömänä
Työttömyyskertoimen ja työllisyyden valtionosuuden (tulo) muutos	195 968	195 968	195 968	195 968	195 968	195 968
Työmarkkinatuen kuntaosuuden (meno) muutos	0	-89 016	-178 020	-267 036	-356 040	-445 056
Nettovaikutus	195 968	106 952	17 948	-71 068	-160 072	-249 088

- Kunnat ovat nykyjärjestelmässä panostaneet paljon sellaisiin aktivointitoimiin, jotka pienentävät kuntien työmarkkinatuen maksuosuutta. Kun jatkossa aktivointitoimenpide itsessään ei poista kunnan maksuvelvollisuutta, vaan maksuvelvollisuus on sidottu työllistymiseen (ja työmarkkinatuen maksamiseen), voi kunnan kiinnostus vaikeasti työllistyvien palveluiden järjestämiseen pienentyä. Toisaalta kuntien kannattaa huolehtia nykyistä paremmin ihmisten nopeasta työllistymisestä ennen maksuvelvollisuuden alkamista 100 työttömyyspäivän kohdalla.
- Yhdessä nämä kaksi edellä mainittua tekijää voivat aiheuttaa entistä voimakkaampaa työllisyyspalveluiden kohdentamista työttömyyden alkuvaiheeseen ja heikentää pitkäaikaistyöttömien palveluita. Myös hyvinvointialueuudistus saattaa hankaloittaa vaikeimmin työllistettävien palveluja - saavatko kunnat riittävästi palveluita hyvinvointialueilta, osaavatko kunnat hoitaa edunvalvonnan saadakseen riittävästi esim. työttömien työkyvyn arviointipalveluja, työttömien terveystarkastuksia ja eläkeselvittelyjä.
- Työllisyyspalveluiden lisäksi on tärkeää huomata, että uudistuksessa siirtyy myös suuri määrä alueiden elinvoimaan, yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä palveluita. Kunnat voivat yleiskatteellisella rahoituksella muuttaa paljonkin työllisyys- ja elinkeinopalveluiden välistä suhdetta, jos tätä ei lainsäädännöllä liikaa rajoiteta.
- Kun rahoitus kohdistuu jokaiselle kunnalle, mutta palvelut järjestetään suuremmilla alueilla, tulee palveluiden ohjauksessa olemaan merkittävässä roolissa yhteistyösopimuksissa sovittava rahoitusmalli.
- Lain lopullista sisältöä toivottavasti vielä tarkastellaan ainakin seuraavat näkökulmat huomioiden: erottamalla järjestämisvastuu ja rahoitusvastuu toisistaan, pyrkimällä mahdollisimman suuriin alueisiin ja ylisääntelemällä ei päästä hyödyntämään uuteen mallin oleellisesti liitettyä kuntaekosysteemiä parhaalla mahdollisella tavalla. Vaatimus yhtenäisestä työssäkäyntialueesta tekee esitetystä 20 000 henkilön työvoimakriteeristä käytännössä merkityksettömän ja luonnollisia työssäkäyntialueita rikkovan. Ehdotuksen perusteluista ei myöskään löydy palveluista lähteviä perusteita sille, miksi järjestämisvastuussa olevan tahon tulisi olla työvoimapohjaltaan näin laaja.
- Lain toimeenpanon aikataulu huolettaa niin ikään. Jos lokakuussa 2023 pitää olla tieto tarvittavista toimitiloista (voimaannanolain 8 §) sekä sopimukset yhteistyöalueen organisoinnista (kuntayhtymän perussopimus, vastuukuntamallin yhteistoimintasopimus) ja suunnitelma palvelujen järjestämisestä on käytännössä koko TE-palvelujen toteutusmalli saatava valmiiksi muutamassa kuukaudessa lain hyväksymisen jälkeen. Myös lopullisten sopimusten hyväksyminen kussakin kunnassa vie aikaa.

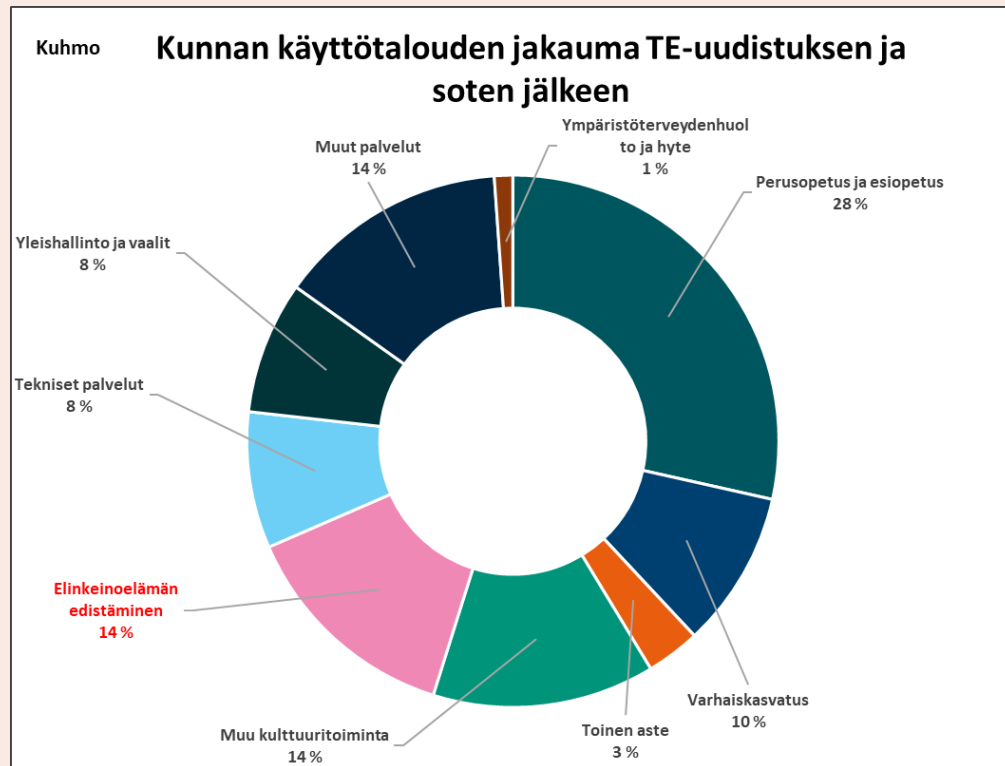
7. Liitteet

Työttömyyden kehitys esimerkkikunnissamme

- Kuhmo on selvästi hyötynyt panostuksista työllisyyspalveluihin (esim. ammatilliseen koulutukseen ja palkkatukeen (vrt. dia 41))

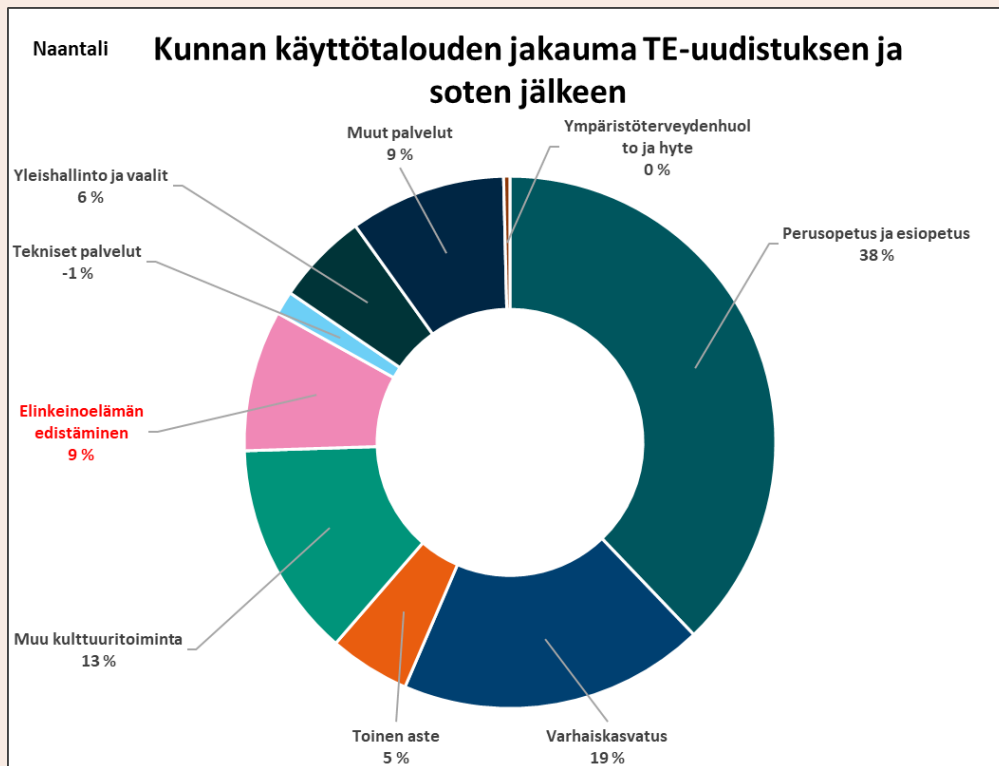
	Työttömät %: marraskuu									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kuhmo	21,0 %	19,6 %	20,2 %	17,1 %	14,4 %	12,1 %	10,7 %	12,8 %	11,7 %	10,9 %
Naantali	8,3 %	10,6 %	10,3 %	9,3 %	7,9 %	6,7 %	6,1 %	9,1 %	6,0 %	6,5 %
Lohja	10,5 %	12,2 %	12,0 %	11,5 %	9,0 %	7,4 %	7,9 %	10,8 %	8,9 %	8,2 %
Koko maa	11,3 %	12,5 %	13,0 %	12,5 %	10,3 %	8,7 %	8,7 %	12,0 %	9,6 %	8,9 %

Kuhmon menojen ja tulojen jakauma huomioiden TE-uudistuksen vaikutus

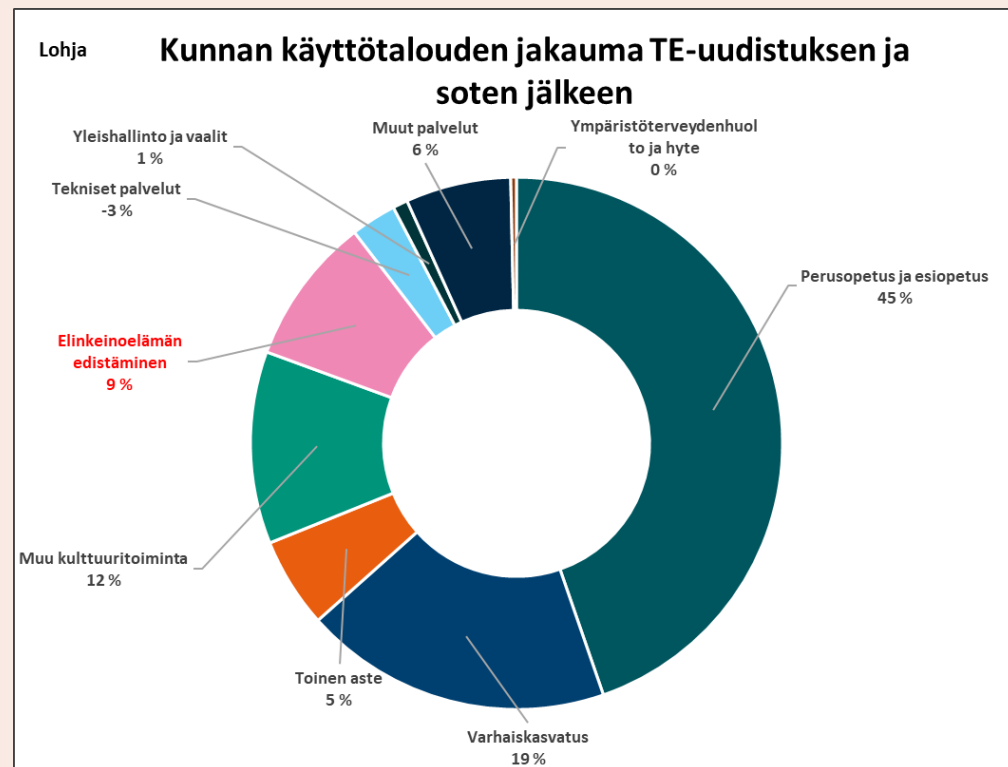
Kuhmo TE-uudistuksen kanssa	2 023	2 024	2 025	2 026
Kunnallisverotulot	12 360 299	11 683 479	11 814 791	12 058 267
Kiinteistövero	2 261 242	2 278 565	2 296 234	2 314 257
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 308 973	3 015 133	3 127 999	3 221 839
Valtionosuudet (VM + OKM)	5 015 455	5 754 275	7 188 376	7 275 768
Veromenetysten kompensatio	1 696 306	1 696 306	1 696 306	1 696 306
Muutosrajoitin	-65 083	-63 257	-63 257	-63 257
Siirtymätasaus	552 853	424 878	297 327	168 971
Koko maan korjaus	0	-440 043	-440 043	-293 362
Valtionosuudet yhteensä	7 199 532	7 372 159	8 678 709	8 784 426
Verotulot yhteensä	17 930 514	16 977 176	17 239 024	17 594 363
Verorahoitus yhteensä	25 130 045	24 349 335	24 384 898	25 007 230

Naantalin menojen ja tulojen jakauma huomioiden TE-uudistuksen vaikutus

Naantali TE-uudistuksen kanssa	2 023	2 024	2 025	2 026
Kunnallisverotulot	36 156 384	33 296 337	34 038 294	35 306 540
Kiinteistövero	7 174 522	7 255 541	7 337 697	7 421 007
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 063 874	8 260 657	8 569 880	8 826 976
Valtionosuudet (VM + OKM)	2 617 979	2 328 366	4 420 219	4 067 863
Veromenetysten kompensatio	2 330 134	2 330 134	2 330 134	2 330 134
Muutosrajoitin	3 249 169	4 412 892	4 412 892	4 412 892
Siirtymätasaus	612 896	1 069 657	754 657	437 668
Koko maan korjaus	0	-1 086 731	-1 086 731	-724 487
Valtionosuudet yhteensä	8 810 178	9 054 319	10 831 172	10 524 070
Verotulot yhteensä	52 394 779	48 812 535	49 945 870	51 554 523
Verorahoitus yhteensä	61 204 957	57 866 854	58 450 396	59 700 655

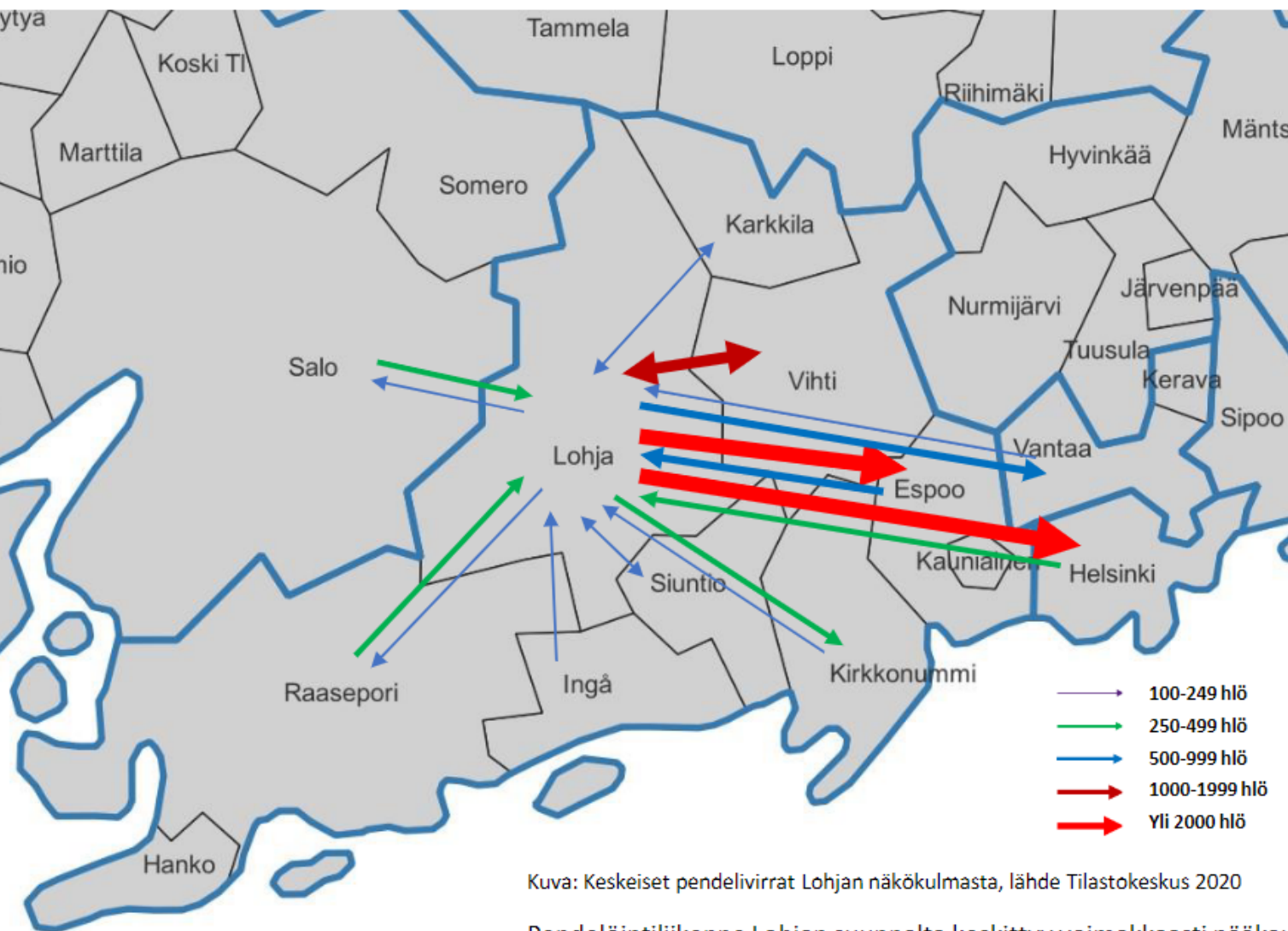
Lohjan menojen ja tulojen jakauma huomioiden TE-uudistuksen vaikutus

Lohja TE-uudistuksen kanssa	2 023	2 024	2 025	2 026
Kunnallisverotulot	89 100 220	82 706 972	84 862 976	87 346 009
Kiinteistövero	14 049 963	14 112 462	14 175 295	14 238 464
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 265 888	8 451 372	8 767 734	9 030 766
Valtionosuudet (VM + OKM)	19 845 313	17 368 077	19 265 410	19 088 926
Veromenetysten kompensatio	7 224 176	7 224 176	7 224 176	7 224 176
Muutosrajoitin	1 741 465	1 603 989	1 603 989	1 603 989
Siirtymätasaus	3 958 693	3 117 633	2 377 748	1 633 191
Koko maan korjaus	0	-2 552 560	-2 552 560	-1 701 707
Valtionosuudet yhteensä	32 769 647	26 761 315	27 918 763	27 848 575
Verotulot yhteensä	112 416 071	105 270 807	107 806 005	110 615 239
Verorahoitus yhteensä	145 185 718	132 032 122	133 052 227	135 843 007

yömatkapendelöinti

Asukkaita lähes 46 000

Kuva: Keskeiset pendelivirrat Lohjan näkökulmasta, lähde Tilastokeskus 2020

Pendelöinti liikenne Lohjan suunnalta keskittyy voimakkaasti pääkaupunkiseudulle. Muihin kuntiin nähden Lohjan ja Vihtin välillä pendelöidään seuraavaksi useimmiten: yhteensä 1808 henkilöä. Jonkin verran pendelöintiä on myös Lohjan, Raaseporin, Kirkkonummen ja Salon välillä.

Kunta	Omassa kunnassa työssäkäyviä	Työpaikka-omavaraisuusaste
Lohja	59 %	81 %

Työvoimaennuste (väestön ikääntyminen, alhainen syntyvyys)

Kunta	Työvoima 2022	2025	2030	Ennuste 2035	
Lohja	21 411	20 235	19 331	18 529	-15 %

Esityksen nimi ja päivämäärä

Tilastokeskuksen luokittelun mukaan Lohja kuuluu Helsingin työssäkäyntialueeseen.

Lähde: Tilastokeskus 2020 / Mikko Kesä Oy

FCG.

Kiitos!

Markku Pyykkölä

Johtava konsultti

markku.pyykkola@fcg.fi
0500 442 761

www.fcg.fi